הערל פרק שמיני יבמות עז.

אם קודם מעשה אמרה שומעין לו. תר"ת דהיינו דוקא היכא דהוא עצמו נוגע בדבר כגון ימרא שהיה צריך לאותה הולדה שהרי בת ישי נגא כדכתיב אשר בא אל אביגיל בת נחש ואמרינן בפ"ק דנגעים (דף יד. ושם) בת מי שמת בעטיו של נחש וכן בפרק נושאין על האנוסה (לקמן דף לח. ושם) גבי גר שהעיד על אשתו ושבעה בניו וכפ' עשרה יוחסין (קדושין דף ע:) גבי עובדא דרב יהודה בכל דוכתא דמייתי לה היו הן צריכין לאותה הולדה אבל אם אין צריכין לאותה הולדה שומעין לו אע"פ שלא אמרה עד שעת מעשה:

כתנאי עמוני ולא עמונית. ופ"ת גר' יהודה תקשי ליה מצרי ולא מצרית ואמר ר"י דגבי עמוני ומואבי הוא לו לקצר ולכתוב עמון ומואב הלכך מדכתיב עמוני ומואבי אית לן למדרש דלמעט עמונית ומואבית קאמי אבל מצרי אם היה כותב מצרים היה מאריך יותר והא דכתיב אדומי ולא כתיב אדום אגב מצרי כתיב אדומי א): **הבא** בתיב מצאתי דוד. אע"פ שדוד עצמו אמרה בכרם הקודש אמרו:

מבהן גדול באלמנה מה לכ"ג בו'. תימה דמייתי לרבי יוסי האי דינא דכ"ג באלמנה ואבל דאפילו לרבי יהודה לית ליה האי דינא משום דאיכא למיפרך כדפריך הכא מה להלן השוה שבהן שכן יש בהן לד בעבירה כדאמר בפרק בתולת ישראל (דף עח. ושם) והוה ליה לאתויי דינא דדאין מייבה ר' יהודה דבת גר זכר כבת מגל זכר ומחלל ומצרי ראשון כדאמר התם ומיהו לענין שאר בנות גרים איכא למימר ליתא ליה לרבי יוסי דינא דר' יהודה דלא חביב ליה לד השוה שבהן שכן יש בהם לד בעבירה. ות"ת ודינא מצרי ראשון שנשא מצרית ראשונה יוכיח שאין בהם לד בעבירה שהרי לא נאסרה ולא נאסרה ולא נאסרה אלא בעבירה ואם"ר בתה פסולה אף לקהל אף אני אביא לד עמוני שנתפסל לעדות דגר עמוני אין פוסל אשה בביאתו וא"כ איכא למיפרך מה להלד השוה שבהן שכן פוסלין אשה בביאתם תאמר בגר עמוני. ות"ת ומנא ליה לתלמודא הך עובדא דר"ל דמדמכשיר ר' יוחנן בת גר עמוני ולא קפסיל ליה מהך דינא ת"ל צריך לנו לומר דסבר דרבשב"ג דלעדות דאי לאו הכי הוה פסיל ליה ר' יוחנן מדינא דחלל ומצרי והא דקתאמר הכא ודאי כר' יוסי ר"ל לר' סבר כר' יוסי דבת גר ועיזותם כשרה פשיטא דבת עמוני כשרה דמשיכא ליכל לפוסלה אי מב"ג באלמנה הכי אבל כדרי יוסי ממש לא סבר דהא ר' יוסי פליג לעדות אדרבשב"ג ור' יוחנן ס"ל דרבשב"ג כדפריש:

אם קודם מעשה אמרה שומעין לו. אר"ת דהיינו דוקא היכא דהוא עצמו נוגע בדבר כגון ימרא שהיה צריך לאותה הולדה שהרי בת ישי נגא כדכתיב אשר בא אל אביגיל בת נחש וכתיב [2]יתר הישמעאלי ואמר רבא מלמד שחגר חרבו כישמעאל ואמר כל מי שאינו שומע הלכה זו ידקר בחרב כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי [6]עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית ומי מהימן והאמר רבי אבא אמר רב [7]כל תלמיד חכם שמורה הלכה ובא אם קודם מעשה אמרה שומעין לו ואם לאו אין שומעין לו שאני הכא דהא שמואל ובית דינו קיים מכל מקום קשיא [6] הכא תרגמו [4]כל כבודה בת מלך פנימה במערבא אמרי ואיתימא ר' יצחק אמר קרא [5]ויאמרו אליו איה שרה אשתך וגו' כתנאי עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר [6]על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים דרכו של איש לקדם וכו' דרש רבא מאי דכתיב [7]פתחת למוסרי אמר דוד לפני הקב"ה רבונו של עולם שני מוסרות שהיו עלי פתחתם רות המואביה ונעמה העמונית דרש רבא מאי דכתיב [8]רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אלי לא נאמר אלא אלינו א) מלמד שהיה רחבעם יושב בחיקו של דוד אמר לו עלי ועליך נאמרו שתי מקראות הללו דרש רבא מאי דכתיב [9]אז אמרתי הנה באתי במגלת ספר כתוב עלי אמר דוד אני אמרתי עתה באתי ולא ידעתי שבמגילת ספר כתוב עלי התם כתיב [10]הנמצאות הכא כתיב [11]מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו אמר עולא א"ר יוחנן בת גר עמוני כשרה לכהונה א"ל רבא בר עולא לעולא כמאן אי כר' יהודה הא אמר [12]בת גר זכר כבת חלל זכר ואי כרבי יוסי פשיטא הא אמר [13]אף גר שנשא גיורת בתו כשרה לכהונה וכ"ת בהנך דראוין לבא בקהל אבל האי דאין ראוי לבא בקהל לא מנא ליה דיליף מכ"ג באלמנה [14]מה לכ"ג באלמנה שבן ביאתו בעבירה חלל יוכיח מה לחלל שכן יצירתו בעבירה כ"ג יוכיח [15]וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שאינו ברוב קהל ובתו פסולה אף כאן שאינו ברוב קהל ובתו פסולה מה להצד השוה שבהן שכן יש בהן צד עבירה דלמא [16] ודאי בעמוני שנשא בת ישראל קאמרת [2]אע"ג דביאתו בעבירה בתו כשרה א"ל אין דכי אתא רבין א"ר יוחנן [2]בת גר עמוני ובת מצרי שני רבי יוחנן אמר כשרה ור"ל אמר פסולה ר"ל אמר פסולה דיליף לה מכ"ג באלמנה ר' יוחנן אמר כשרה דתני

אקשי להו דואג כל הני קושייתא אישתיקו בעי לאברוזי עליה מיד [1]ועמשא בן איש ושמו יתרא הישראלי אשר בא אל אביגיל בת נחש וכתיב [2]יתר הישמעאלי אמר רבא מלמד שחגר חרבו כישמעאל ואמר כל מי שאינו שומע הלכה זו ידקר בחרב כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי [6]עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית ומי מהימן והאמר רבי אבא אמר רב [7]כל תלמיד חכם שמורה הלכה ובא אם קודם מעשה אמרה שומעין לו ואם לאו אין שומעין לו שאני הכא דהא שמואל ובית דינו קיים מכל מקום קשיא [6] הכא תרגמו [4]כל כבודה בת מלך פנימה במערבא אמרי ואיתימא ר' יצחק אמר קרא [5]ויאמרו אליו איה שרה אשתך וגו' כתנאי עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר [6]על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים דרכו של איש לקדם וכו' דרש רבא מאי דכתיב [7]פתחת למוסרי אמר דוד לפני הקב"ה רבונו של עולם שני מוסרות שהיו עלי פתחתם רות המואביה ונעמה העמונית דרש רבא מאי דכתיב [8]רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אלי לא נאמר אלא אלינו א) מלמד שהיה רחבעם יושב בחיקו של דוד אמר לו עלי ועליך נאמרו שתי מקראות הללו דרש רבא מאי דכתיב [9]אז אמרתי הנה באתי במגלת ספר כתוב עלי אמר דוד אני אמרתי עתה באתי ולא ידעתי שבמגילת ספר כתוב עלי התם כתיב [10]הנמצאות הכא כתיב [11]מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו אמר עולא א"ר יוחנן בת גר עמוני כשרה לכהונה א"ל רבא בר עולא לעולא כמאן אי כר' יהודה הא אמר [12]בת גר זכר כבת חלל זכר ואי כרבי יוסי פשיטא הא אמר [13]אף גר שנשא גיורת בתו כשרה לכהונה וכ"ת בהנך דראוין לבא בקהל אבל האי דאין ראוי לבא בקהל לא מנא ליה דיליף מכ"ג באלמנה [14]מה לכ"ג באלמנה שבן ביאתו בעבירה חלל יוכיח מה לחלל שכן יצירתו בעבירה כ"ג יוכיח [15]וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שאינו ברוב קהל ובתו פסולה אף כאן שאינו ברוב קהל ובתו פסולה מה להצד השוה שבהן שכן יש בהן צד עבירה דלמא [16] ודאי בעמוני שנשא בת ישראל קאמרת [2]אע"ג דביאתו בעבירה בתו כשרה א"ל אין דכי אתא רבין א"ר יוחנן [2]בת גר עמוני ובת מצרי שני רבי יוחנן אמר כשרה ור"ל אמר פסולה ר"ל אמר פסולה דיליף לה מכ"ג באלמנה ר' יוחנן אמר כשרה דתני

גרושתו וכמה לשוק מילף שיפסלו בביאתן מחלל ומצרי ראשון ול"ל כמו שפירשנו בפס"ק (דף טו: ושם ד"ה מה) דלרבנן לא ילפינן מאיסור כהונה לעשותה חללה דאין חללה אלא מאיסורי כהונה ואפילו בהלד השוה מעלמא ומפסול כהונה ורבי יהודה ודאי ילף במה הלד אפילו לפסול בביאתו דאמר בקידושין (דף עח.): **רבי** יוחנן אמר כשרה. תימה לר"י היכי ילפינן לעיל בהמולך (דף מה.) מק"ו דאלמנה דעובד כוכבים ועבד הכא על בת ישראל הולד פגום הא איכא למימר לרבי יוחנן בת גר עמוני שנשא בת ישראל יוכיח שאיסורו שוה בכל ובתו כשרה ולרבן שמעון בן גמליאל דקאמר בפרק אלמנה (לעיל דף סט.) דגר עמוני אינו פוסל בביאתו אתי שפיר אבל לת"ק ורבי יוסי קשיא ומיהו ממצרי שני אין להקשות תוכיח דמה למצרי שבן עשה: **ריש** לקיש אמר פסולה. הקשה הר' משה כהן דלעיל (שם) משמע דלכולי עלמא בת עמון ומצרי שני כשרה לכהונה דאמר מאי איכא בין מצא קמא לר' יוסי ת"ר יוחנן מצרי שני איכא ביניייהו כו' לאפוקי מצרי שני דאין זרעו פסול כמו כהן גדול באלמנה וגבי גר עמוני קאמר דאין כל זרעו פסול אלמא בתו כשרה לכהונה ואמר ר"י דסוגיא דהתם ר' יוחנן קאמר ליה דאמר הכא כשרה אבל רש לקיש דפוסל הכא יאמר דתנא קמא דפסיל התם הייינו משום דזרעו פסול ולא יפרש מילתיה דת"ק כמו שמפרש ר' יוחנן מה כהן גדול שביאתו בעבירה כו' דת"ק הוה משמע דמודה לר' יוסי דמצרי שני אין זרעו פסול אלא לתנא קמא נמי הוה נקט במילתיה מה כהן גדול באלמנה שזרעו פסול כו' דסבירה ליה דבת גר עמוני ומצרי שני זרעו פסול ור' יוסי דקאמר כל ש'רעו פסול כו' וממעט מצרי שני אליבא דנפשיה נקיט האי לישנא: מצרי

מסורת הש"ס

א) [לעיל סט. וש"נ]. ב) קדושין ע: [לקמן לח. בכורות לח:]. ג) [לעיל מז.] קדושין עא. ד) נ"ל שם. ה) קדושין עח. ו) [קדושין כח. וש"נ]. ז) [קדושין עז.]. ח) [שם]. ט) [ע"ז].

תורה אור השלם

1. וְאֵת עַמָּשָׂא שֵׁם אֲבִישָׁלוֹם תַּחַת יוֹאָב עַל הַצָּבָא וְעַמָּשָׂא בֶן אִישׁ וּשְׁמוֹ יִתְרָא הַיִּשְׂרְאֵלִי אֲשֶׁר בָּא אֶל אֲבִיגַיִל בַּת נָחָשׁ אֲחוֹת צְרוּיָה אֵם יוֹאָב: שמואל ב יז כה
2. וַאֲבִיגַיִל יָלְדָה אֶת עַמָּשָׂא וְאֲבִי עַמָּשָׂא יֶתֶר הַיִּשְׁמְעֵאלִי:
דברי הימים א ב יז
3. לֹא יָבֹא עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי בִּקְהַל יְיָ גַּם דּוֹר עֲשִׂירִי לֹא יָבֹא לָהֶם בִּקְהַל יְיָ עַד עוֹלָם: דברים כג ד
4. כָּל כְּבוּדָה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה מְמִשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ: תהלים מה יד
5. וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַיֵּה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָּאֹהֶל: בראשית יח ט
6. עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קִדְּמוּ אֶתְכֶם בְּלֶחֶם וּבְמַיִם בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם וַאֲשֶׁר שָׂכַר עָלֶיךָ אֶת בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר מִפְּתוֹר אֲרַם נַהֲרַיִם לְקַלְלֶךָ: דברים כג ה
7. אָנָּה יְיָ כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמָתֶךָ פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי:
תהלים קטז טז
8. רַבּוֹת עָשִׂיתָ אַתָּה יְיָ אֱלֹהַי נִפְלְאֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבֹתֶיךָ אֵלֵינוּ אֵין עָרֶךְ אַגִּידָה וַאֲדַבֵּרָה עָצְמוּ מִסַּפֵּר:
תהלים מ ו
9. אָז אָמַרְתִּי הִנֵּה בָּאתִי בִּמְגִלַּת סֵפֶר כָּתוּב עָלָי:
תהלים מ ח
10. וְכִמּוּ הַשַּׁחַר עֲלֵה וְיָאִירוּ הַמְּלָאכִים בְּלוּט לֵאמֹר קוּם קַח אֶת אִשְׁתְּךָ וְאֶת שְׁתֵּי בְנֹתֶיךָ הַנִּמְצָאֹת פֶּן תִּסָּפֶה בְּעֲוֹן הָעִיר: בראשית יט טו
11. מָצָאתִי דָוִד עַבְדִּי בְּשֶׁמֶן קָדְשִׁי מְשַׁחְתִּיו:
תהלים פט כא

הגהות הב"ח

(א) גמ' הכי תרגמו: (ב) שם דלמא דעמוני שנשא כל"ל ודאי ודאי נמחק:

מוסף רש"י

כל תלמיד חכם שמורה הלכה ובא. הלכה מדשה שלא שמעונה מתאמר (בכורות לח:). אם קודם מעשה אמרה. קודם שבא מעשה לידו היה רגיל לשנותו לתלמידיו (לקמן צח:) קודם שבא מעשה ההלכה לידו (בכורות לח:) אמרה לאלו שמעשה לתלמידיו כשם רבו (קדושין ע:). שומעין לו. נאמן לאומרה בשעת מעשה (שם) ישעין מעשה (בכורות לח:). ואם לאו אין שומעין לו. אינו נאמן להעיד כשם רבו, שבא מתחת מעשה הבא לידו הוא אמר כן (קדושין ע:) הואיל ידבר חידוש הוא, שבא בגיל מעשה שבא לידו אומרה (לקמן צח:). בת גר זכר. ואפילו מיפרחלים, כבת חלל זכר. ופסולה לכהונה, אבל בת גירות מיפרחלים כשרה (קדושין עז:). שכן ביאתו בעבירה. בחלמנה זו לפיכך בת הנולדה מהן פסולה לכהונה שהרי יצירתה בעבירה (שם עח:). חלל יוכיח. שנשא ישראלית שאין ביאתו בעבירה (שם:).

עין משפט נר מצוה

פא א טיש"ע י"ד סימן רמב סעיף לו בהג"ה:
פב ב ג מיי' פי"ט מהלכי מאיסורי ביאה הלכה יג טיש"ע אה"ע סימן ד סעיף ו:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' מלמד שהיה מחבנים יושב כחיקו של דוד. נ"ב עי' בעבודה מתמרות מתמר אם כל מי מלך כ' סי' י"ד דף מז ע"ב וכפירים יד יהודה שם:

תוספות ישנים

א) עי"ל דטעמא דר' יהודה דלא דרשינן ולא מצרית משום דמתיב גבי מצרי בנים אשר יולדו בלדה ת"ל גלי קרא דנקבות אסורות וכן אמרינן לקמן: חצר השיר שבתן אשתן בריב קהל. וא"ת כיון דס"ל דבתמא שהיין זה גמור אמאי מכשיר ר' יוסי בת גר ובירות לכהונה שהרי כמו כן אין בריב קהל שבאים מטעמא אסור. דמהאי טעמא פסיל לה ר' יהודה בפרק עשרה יוחסין ולא פרינן התם עלה אלא מה בלאה השוה שבהן שם בהם לד בעבירה ועדיין לא משקיע מדעתיה עד לקמן. וי"ל דלא חביב רבי יוסי גר ובירות אין בריב קהל כיון דלית בהו לד פגם כמו בחלמנה לכ"ג שביאתו בעבירה וחלל יצירתו בעבירה ועמוני אסור בקהל: מה להלד השוה שבהן שכן יש בהם לד בעבירה. וא"ת ודינא מצרי ראשון שנשא מצרית ראשונה יוכיח שאין בהם לד בעבירה שהרי לא נאסרה ולא נאסרה ולא נאסרה אלא בעבירה ואם"ר בתה פסולה אף לקהל אף אני אביא לד עמוני שנתפסל לעדות דגר עמוני אין פוסל אשה בביאתו וא"כ איכא למיפרך מה להלד השוה שבהן שכן פוסלין אשה בביאתם תאמר בגר עמוני. וא"ת ומנא ליה לתלמודא הך עובדא דר"ל דמדמכשיר ר' יוחנן בת גר עמוני ולא קפסיל ליה מהך דינא ת"ל צריך לנו לומר דסבר דרבשב"ג דלעדות דאי לאו הכי הוה פסיל ליה ר' יוחנן מדינא דחלל ומצרי והא דקתאמר הכא ודאי כר' יוסי ר"ל לר' סבר כר' יוסי דבת גר ועיזותם כשרה פשיטא דבת עמוני כשרה דמשיכא ליכל לפוסלה אי מב"ג באלמנה הכי אבל כדרי יוסי ממש לא סבר דהא ר' יוסי פליג לעדות אדרבשב"ג ור' יוחנן ס"ל דרבשב"ג כדפריש:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com